

U Z N E S E N I E

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobcu **L. – I. a.s.**, P., zastúpeného JUDr. P. K., advokátom v B., proti žalovaným 1/ **Ministerstvu financií Slovenskej republiky**, Bratislava, Štefanovičova č. 5 a 2/ **Slovenskej republike**, v menej ktorej koná Ministerstvo financií Slovenskej republiky, Bratislava, Štefanovičova č. 5, o **náhradu škody**, vedenej na Okresnom súde Nitra pod sp.zn. 16 C 136/2001, o dovolaní žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Nitre zo 4. decembra 2008 sp.zn. 9 Co 105/2008 rozhodol

t a k t o :

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Nitre zo 4. decembra 2008 sp.zn. 9 Co 105/2008 vo výroku, ktorým rozsudok súdu prvého stupňa v napadnutej zamietajúcej časti vo vzťahu k žalovanej 2/ potvrdil a vo výroku, ktorým rozsudok súdu prvého stupňa v napadnutej vyhovujúcej, vo vzťahu k žalovanej 2/, v časti nad sumu 20 239 738,10 Sk (671 836,22 €) s 9 % úrokom z omeškania od 1. januára 2005 do zaplatenia zmenil tak, že žalobu žalobcu v tejto časti zamietol **z r u š u j e** a vec mu v rozsahu zrušenia vracia na ďalšie konanie.

Dovolanie žalobcu proti výroku rozsudku Krajského súdu v Nitre zo 4. decembra 2008 sp.zn. 9 Co 105/2008, ktorým rozsudok súdu prvého stupňa v napadnutej vyhovujúcej časti do sumy 20 239 738,10 Sk (671 836,22 €) s 9 % úrokom z omeškania od 1. januára 2005 do zaplatenia, ako aj v časti o trovách konania vo vzťahu k žalovanej 2/ zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie, **o d m i e t a**.

O d ô v o d n e n i e

Okresný súd Nitra rozsudkom z 11. februára 2008 č.k. 16 C 136/2001-1198 (v poradí druhým) žalobu voči žalovanému 1/ zamietol. Žalovanú 2/ zaviazal zaplatiť žalobcovi 47 238 421,-- Sk (1 568 028,30 €) s 9 % úrokom z omeškania ročne zo sumy 47 238 421,-- Sk (1 568 028,30 €) od 1. januára 2005 do zaplatenia a to všetko do 3 dní

od právoplatnosti rozsudku. Vo zvyšku žalobu zamietol. Žalovanú 2/ zaviazal zaplatiť žalobcovi náhradu trov konania 2 769 581,-- Sk (91 933,24 €) k rukám jeho právneho zástupcu do 3 dní od právoplatnosti rozsudku. Žalovanému 1/ náhradu trov konania nepriznal. Žalovanú 2/ zaviazal zaplatiť trovy štátu vo výške 122 149,-- Sk (4 054,60 €) na účet súdu prvého stupňa do 3 dní od právoplatnosti rozsudku. Pri rozhodovaní vychádzal z ustanovení § 1 ods. 1, § 9 ods. 1, § 10, § 18 ods. 2, § 20 a § 22 ods. 1 zákona č. 58/1969 Zb. o zodpovednosti za škodu spôsobenú rozhodnutím orgánom štátu alebo jeho nesprávnym úradným postupom (ďalej len „zák. č. 58/1969 Zb.“) a zo zisteného skutkového stavu, na základe ktorého mal za preukázané, že žaloba žalobcu je čiastočne dôvodná. Poukázal na to, že Colný úrad N. vyrúbil žalobcovi nesprávne clo vo výške 86,7 % pri dovoze r. vína, ktoré clo bolo žalobcom riadne zaplatené. Až na základe rozsudku Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, ktorým bolo zrušené rozhodnutie Colného riaditeľstva o odmietnutí vrátenia cla žalobcovi, ktorý toto rozhodnutie zrušil, pretože nebolo vydané v súlade s platnými právnymi predpismi určujúcimi výšku cla na dovezený tovar v čase dovozu vína žalobcom, bolo nesprávne clo žalobcovi vrátené. Podľa názoru súdu prvého stupňa sa rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky stalo právnym základom na uplatnenie škody, ktorej sa štát nemôže zbaviť. Keďže žalovaného 1/ nepovažoval v konaní za pasívne legitimovaného, žalobu voči nemu zamietol a nepriznal mu ani náhradu trov konania, lebo ich nežiadal priznať. S námietkou žalovanej 2/, že považuje akýkoľvek nárok žalobcu za premlčaný z dôvodu, že žalovaná 2/ sa stala účastníkom konania až 19. septembra 2006 sa súd prvého stupňa nestotožnil a nárok žalobcu nepovažoval za premlčaný, pričom vychádzal z toho, že žalobca písomným podaním z 11. septembra 2002 navrhol súdu pripustiť rozšírenie žaloby v označení žalovanej, čo má ten následok, že účinky podania žaloby sú zachované dňom podania aj neúplnej žaloby, t.j. 11. septembra 2002. Súd pri určení výšky škody vychádzal z ustanovenia § 442 Občianskeho zákonníka, pretože zák. č. 58/1969 Zb. neobsahuje osobitnú úpravu rozsahu uhrádzanej škody ani rozsah. Pri stanovení výšky škody súd vychádzal z podaného znaleckého posudku a jeho dodatku č. X., ako aj kontrolného znaleckého posudku č. X. a jeho dodatku č. X. a stotožnil sa s vyčíslením škody pre nesprávne vyrúbené clo a DPH z licencie D X. vo výške 1 618 034,-- Sk (53 708,88 €), čo predstavovali úroky z omeškania od doby, kedy zaplatil nesprávne vyrúbené clo žalobca do doby ich vrátenia na jeho účet, a od toho sa odvíjajúce nesprávne odvedenú DPH. Rovnako z tých istých dôvodov uznal aj výšku škody pre nesprávne vyrúbené clo a DPH z licencie D X. vo výške 1 596 375,-- Sk (52 989,94 €). Súd prvého stupňa priznal žalobcovi aj

náhradu škody vo výške 262 769,-- Sk (8 722,33 €) pre neúčelne vynaložené náklady a to za licencie, certifikáty, laboratórne expertízy, vzorky vín, etikety, grafický návrh za dovoz zvyšných troch druhov vín, ktoré boli vybavené, ale k ich dovozu nedošlo z dôvodu zmarenia podnikateľského zámeru a nedostatku finančných prostriedkov, ktoré boli vypočítané alikvotne z celkových 5 licencií za 3 nedovezené druhy vín, pričom vzal do úvahy korigovanú výšku škody, tak ako ju vyčíslila znalecká organizácia vo svojom kontrolnom znaleckom posudku. Rovnako súd uznal výšku škody za náklady na skladovanie dovezeného vína, pretože pôvodný zámer predpokladal skladovanie bez poplatkov, z dôvodu nedodržania ceny vína sa však víno nepredávalo dobre a bolo potrebné ho skladovať, pričom žalobca skladovanie preukázal uzatvorenými zmluvami o prenájme skladových priestorov. Súd prvého stupňa priznal žalobcovi aj škodu za úroky z poskytnutého úveru, ktorý bol splatný do 31. decembra 1997 s 8 % ročným úrokom, pričom v zmluve o úvere bola dohodnutá aj dodatočná úroková sadzba vo výške 4,5 % v prípade, že úver nebude splatený do dňa splatnosti. Súd prvého stupňa nepriznal žalobcovi uplatnenú náhradu škody z nepredaného vína, neuznal škodu vo výške 1 527 224,-- Sk (50 694,54 €) za nákup prepraviek a škodu vo výške 498 500,-- Sk (16 547,16 €) za nákup paliet z dôvodu, že ide o tovar so širokou škálou využitia. Rovnako neuznal výšku škody 358 760,-- Sk (11 908,65 €) ako náklady na právne zastupovanie pred Najvyšším súdom, pretože podľa názoru súdu prvého stupňa, tieto náklady žalobca si uplatnil v konaní, pred Najvyšším súdom, kde mu neboli priznané z dôvodu, že žalobca dostatočne kvalifikovane nešpecifikoval právne dôvody. Z priamej škody súd prvého stupňa priznal žalobcovi náhradu škody 32 276 935,-- Sk (1 071 397,90 €). Pokiaľ ide o výšku ušlého zisku, súd vychádzal z jej výšky určenej v znaleckom posudku prepočítanej k 31. decembru 2004 na 18 569 244,-- Sk (616 385,97 €), pretože výpočet uvedený znaleckou organizáciou je podľa názoru súdu podložený úvahou, ktorá má základ v logickom posúdení možnosti realizovania podnikateľského plánu na 70 %. Súd prvého stupňa poukázal na to, že žalobca pôvodne žiadal uložiť žalovanej zaplatiť náhradu škody vo výške 20 239 738,10 Sk (671 836,22 €) s prísl. (žaloba podaná 13. októbra 2000), podaním z 24. júla 2001 bola žaloba rozšírená o 27 010 253,90 Sk (896 586,14 €) teda celkovo žaloval 47 249 992,-- Sk (156 841,12 €), pričom z tejto sumy vzal späť žalobu v časti 11 571,-- Sk (384,08 €) 8. apríla 2002, ktoré späťvzatie bolo žalovaným 1/ akceptované, preto súd v tejto časti konanie zastavil v súlade s § 96 ods. 1 O.s.p., teda žaloba bola podaná vo výške 47 238 421,-- Sk (1 568 028,30 €). V časti zastavenia konania 11 571,-- Sk (384,08 €) ostalo rozhodnutie súdu prvého stupňa právoplatné. Podaním z 26. júla 2004 rozšíril žalobca

žalobný návrh o 42 780 226,-- Sk (1 420 043,30 €) s prísl. Súd uznesením z 11. novembra 2004 rozšírenie žaloby o 42 780 226,-- Sk (1 420 043,30 €) pripustil. Neskôr pre späťvzatie žaloby 29. januára 2007 súd zastavil konanie aj v časti 36 785 647,-- Sk (1 221 059,70 €). Voči rozširujúcej žalobe vzniesla žalovaná 2/ námietku premlčania, na ktorú súd prihliadol, nakoľko v zmysle § 22 ods. 1 zák. č. 58/1969 Zb., právo na náhradu škody podľa tohto zákona sa premlčí za tri roky odo dňa, keď sa poškodený dozvedel o škode. Vychádzal z toho, že ak je podmienkou pre uplatnenie práva na náhradu škody zrušenie rozhodnutia, plyní premlčacia doba odo dňa doručenia zrušujúceho rozhodnutia. Rozsudok Najvyššieho súdu bol právnej zástupkyňi žalobcu doručený 13. septembra 1999, premlčacia doba začala plynúť 14. septembra 1999 a uplynula 14. septembra 2002, pretože doručením tohto rozhodnutia sa žalobca dozvedel o škode. Rozširujúca žaloba bola tak podaná až po uplynutí trojročnej premlčacej doby a preto súd prihliadol na vznesenú námietku premlčania a v tejto časti žalobu z dôvodu premlčania zamietol. Priznal tak žalobcovi 47 238 421,-- Sk (1 568 028,30 €), pretože v časti, ktorú inak uznal musel nárok pre premlčanie zamietnuť. Predmetom konania zostal nárok žalobcu na zaplatenie 53 233 000,-- Sk (1 767 011,80 €) s 9 % úrokom z omeškania od 1. januára 2005 voči žalovanej 2/, voči žalovanému 1/ zostal nárok v tej istej výške s tým, že úrok bol uplatnený pôvodný, t.j. 17,6 % od 28. septembra 2000 do zaplatenia. O úrokoch z omeškania rozhodol v zmysle § 517 ods. 2 Občianskeho zákonníka v spojení s § 3 Nariadenia vlády SR č. 87/1995 Z.z. O trovách konania rozhodol podľa § 142 ods. 2 O.s.p. a žalobcovi priznal náhradu trov konania podľa pomeru úspechu a neúspechu v spore.

Na odvolanie žalobcu a žalovanej 2/ Krajský súd v Nitre rozsudkom zo 4. decembra 2008 sp.zn. 9 Co 105/2008 rozsudok súdu prvého stupňa v zamietajúcej časti ako aj v časti o trovách konania vo vzťahu k žalovanému 1/ potvrdil. Potvrdil rozsudok súdu prvého stupňa v napadnutej zamietajúcej časti vo vzťahu k žalovanej 2/. Rozsudok súdu prvého stupňa v napadnutej vyhovujúcej, vo vzťahu k žalovanej 2/, v časti nad sumu 20 239 738,10 Sk (671 836,22 €) s 9 % úrokom z omeškania od 1. januára 2005 do zaplatenia zmenil tak, že žalobu žalobcu v tejto časti zamietol. V napadnutej vyhovujúcej časti do sumy 20 239 738,10 Sk (671 836,22 €) s 9 % úrokom z omeškania od 1. januára 2005 do zaplatenia ako aj v časti o trovách konania vo vzťahu k žalovanej 2/ rozsudok súdu prvého stupňa zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie. Pri rozhodovaní vychádzal z ustanovení § 1 ods. 1 a 2, § 3, § 4 ods. 1 zák. č. 58/1969 Zb., keď osobitne zdôraznil, že zodpovednosť za škodu spôsobenú

nezákonným rozhodnutím podľa § 1 až § 17 citovaného zákona je zodpovednosťou objektívnou, ktorej sa nie je možné zbaviť a ktorá je založená na splnení zákonných podmienok. Súdu prvého stupňa vyčítal, že sa nezaoberal tým, či sú splnené zákonné podmienky na priznanie v súdnom konaní uplatneného nároku. Z napadnutého rozsudku súdu prvého stupňa nie je možné zistiť, konkrétne rozhodnutie colného orgánu, ktoré považoval súd za nezákonné a v tomto smere iba všeobecne konštatoval, že rozhodnutie Najvyššieho súdu o zrušení rozhodnutia sa stalo právnym základom na uplatnenie škody. Presné označenie nezákonného rozhodnutia a preukázanie jeho existencie ako aj preukázanie skutočnosti, že takéto rozhodnutie bolo ako nezákonné zrušené je základným predpokladom vzniku zodpovednosti podľa zák. č. 58/1969 Zb. Súd prvého stupňa sa nezaoberal ani ďalším nemenej dôležitým predpokladom zodpovednosti štátu za škodu spôsobenú nezákonným rozhodnutím a to existenciou príčinnej súvislosti medzi škodou a nezákonným rozhodnutím, t.j., že škoda, ktorá je uplatňovaná voči štátu vznikla následkom nezákonného rozhodnutia. Poukázal na to, že súd prvého stupňa priznal žalobcovi jednotlivé nároky uplatnené v tomto konaní bez toho, aby sa zaoberal existenciou príčinnej súvislosti medzi vznikom škody a nezákonným rozhodnutím a v tomto smere svoje rozhodnutie žiadnym spôsobom neodôvodnil, pričom otázkou danosti príčinnej súvislosti medzi nezákonným rozhodnutím a škodou je treba riešiť pri každom uplatnenom nároku individuálne na základe konkrétneho preskúmania okolností, za ktorých mala škoda vzniknúť. Pri každom uplatnenom nároku musia byť splnené všetky zákonom stanovené predpoklady pre vznik zodpovednosti štátu podľa zák. č. 58/1969 Zb. Podľa názoru odvolacieho súdu v súdnej veci treba vychádzať z rozhodnutia Colného orgánu N. zn. X. zo X., ktorým bola zamietnutá žiadosť žalobcu na vrátenie nesprávne vyrúbeného cla, ktoré rozhodnutie bolo neskôr príslušným orgánom zrušené. Až vydaním takého zákonného rozhodnutia (neskôr zrušeného) mohla žalobcovi škoda vzniknúť, preto nie je dôvodne uplatnený nárok žalobcu na náhradu škody, ktorá žalobcovi mala vzniknúť pred vydaním rozhodnutia t.j. pred 6. augustom 1998. Z uvedeného dôvodu je nárok žalobcu na náhradu škody potrebné posúdiť tak, že škoda žalobcovi mohla vzniknúť neoprávneným zadržaním finančných prostriedkov 7 175 197,-- Sk (238 172,90 €) odo dňa 6. augusta 1998 do 10. novembra 1999, pretože počas tejto doby uvedené finančné prostriedky žalobca nemohol použiť a nemohol získať úžitky zo svojho vlastníctva. Odvolací súd rozsudok súdu prvého stupňa v napadnutej vyhovujúcej časti do sumy 20 239 738,10 Sk (671 836,22 €) s 9 % úrokom z omeškania od 1. januára 2005 do zaplatenia, ako aj v časti o trovách konania vo vzťahu k žalovanej 2/ zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie. Nárok

žalobcu v žalobe (pôvodne) uplatnenej sume odvolací súd nepovažoval za premlčaný, keď vychádzal z toho, že k jeho uplatneniu vo vzťahu k žalovanej 2/ došlo 11. septembra 2002.

Odvolací súd vyčítal súdu prvého stupňa, že sa v konaní dôsledne neriadil ust. § 9 ods. 1 zák. č. 58/1969 Zb., podľa ktorého nárok na náhradu škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím, ako aj nárok na náhradu škody spôsobenej rozhodnutím o väzbe alebo treste je potrebné vopred prerokovať s ústredným orgánom. Podľa názoru odvolacieho súdu poškodený môže uplatniť v súdnom konaní iba taký nárok, ktorý bol predmetom predbežného prerokovania. Nemôže sa však domáhať v súdnom konaní takých nárokov, ktoré pri predbežnom prerokovaní neuplatnil. Takýto nárok poškodeného by musel byť predbežne znova prerokovaný príslušným orgánom. Tento záver platí aj v prípade uplatnenia nových nárokov ako aj rozšírenia už uplatnených nárokov. Predmetom predbežného prerokovania nároku na náhradu škody je otázka, či z nezákonného rozhodnutia škoda vznikla, aká škoda vznikla a v akom rozsahu sa poškodený náhrady škody domáha. Predmetom súdneho konania potom môže byť iba takto prerokovaný nárok poškodeného a nie ďalšie nároky tak ako ich v priebehu konania žalobca dopĺňal a rozširoval bez toho, aby dodržal postup podľa § 9 ods. 1 písm.a/ zák. č. 58/1969 Zb. a predbežne prerokoval takto rozšírený nárok s príslušným orgánom. Poukázal na to, že s Ministerstvom financií Slovenskej republiky na základe žiadostí žalobcu (z 27. marca 2000 a 14. septembra 2000) boli predbežne prerokované nároky na náhradu škody uplatnené v žalobe na začatie konania doručenej súdu prvého stupňa 13. októbra 2000, preto súd v ďalšom konaní môže rozhodovať iba o týchto nárokoch. Vzhľadom k vyššie uvedeným dôvodom odvolací súd rozsudok súdu prvého stupňa v napadnutej zamietajúcej časti vo vzťahu k žalovanej 2/ vo veci samej ako aj o trovách konania podľa § 219 O.s.p. potvrdil a to z iných právnych dôvodov.

Odvolací súd rozsudok súdu prvého stupňa v napadnutej vyhovujúcej, vo vzťahu k žalovanej 2/, v časti nad sumu 20 239 738,10 Sk (671 836,22 €) s 9 % úrokom z omeškania od 1. januára 2005 do zaplataenia podľa § 220 O.s.p. zmenil tak, že žalobu žalobcu v tejto časti ako nedôvodne podanú zamietol a rozhodol tak z rovnakých dôvodov z akých potvrdil zamietnutie žaloby nad súdom prvého stupňa priznanú sumu 47 238 421,-- Sk (1 568 028,30 €), pretože predmetnom súdneho konania nemôže byť nárok žalobcu na náhradu škody, ktorý nebol predbežne prerokovaný pred príslušným orgánom tak, ako to vyžaduje § 9 ods. 1 zák. č. 58/1969 Zb. Odvolací súd rozsudok súdu prvého stupňa

v napadnutej vyhovujúcej časti vo vzťahu k žalovanej 2/ v časti nad sumu 20 239 738,10 Sk (671 836,22 €) s 9 % úrokom z omeškania od 1. januára 2005 do zaplatenia podľa § 220 O.s.p. zmenil tak, že žalobu v tejto časti ako nedôvodne podanú zamietol a v zamietajúcej časti toto rozhodnutie potvrdil jednak z dôvodu, že takúto žalobu žalobca podal predčasne, t.j. skôr než nárok prerokoval s príslušným orgánom, ale aj pre jeho zjavnú neodôvodnenosť. Z vykonaného dokazovania vyplýva, že finančné prostriedky v sume 7 175 197,-- Sk (238 172,90 €) neoprávnene colný úrad zdržiaval odo dňa 6. augusta 1998 do 10. novembra 1999, kedy boli žalobcovi vrátené, preto, ak by boli splnené všetky ostatné zákonné podmienky na náhradu škody mohla žalobcovi škoda vzniknúť do dňa vrátenia finančných prostriedkov. Na škodu, ktorá mala žalobcovi vzniknúť pred vydaním rozhodnutia Colného úradu N.- zn. X. zo X. po vrátení finančných prostriedkov z vyššie uvedených dôvodov nie je možné prihliadnuť.

Vo vzťahu k žalovanému 1/ vo veci samej ako aj v časti o trovách konania odvolací súd napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa ako vecne správny (pre nedostatok pasívnej legitímácie) podľa § 219 O.s.p. potvrdil.

Proti tomuto rozsudku odvolacieho súdu (okrem výroku, ktorým odvolací súd rozsudok súdu prvého stupňa v napadnutej zamietajúcej časti ako aj v časti o trovách konania vo vzťahu k žalovanému 1/ potvrdil) podal dovolanie žalobca. Prípustnosť dovolania vyvodzoval z ustanovenia § 238 ods. 1 O.s.p. a § 237 písm.f/ O.s.p. a ako dovolací dôvod uvádzal ustanovenie § 241 ods. 2 písm.b/ a c/ O.s.p. Vyčítal odvolaciemu súdu, že rozhodol predčasne a vytvoril priestor pre prietahy v konaní. Odvolací súd svoje rozhodnutie oprel o doplnené dokazovanie a nezohľadnil ostatné vykonané dokazovanie. Rozpor so základnými zásadami civilného procesu videl v neodôvodnenom rozčlenení jedného celistvého vyhovujúceho výroku rozsudku súdu prvého stupňa na viaceré zdanlivo samostatné výroky. Z hľadiska nesprávnej aplikácie práva dovolateľ namietal predovšetkým nesprávnu a nevhodnú aplikáciu inštitútu predbežného prerokovania nároku. Mal za to, že splnil hmotnoprávnu podmienku zákona a uplatnil u orgánu štátu žiadosť o predbežné prerokovanie nároku. V tomto štádiu konania o náhradu škody voči štátu uviedol žalobca podstatné skutkové okolnosti prípadu a vyčíslil škodu. Vyčíslená bola skutočná škoda a bol naznačený spôsob vyčíslenia ušlého zisku. Podľa jeho názoru z dikcie zákona, ani z rozhodovacej praxe súdov nevyplýva potreba úplného a vyčerpávajúceho výpočtu spôsobenej škody v štádiu predbežného prejednávania nároku s tým negatívnym dopadom pre poškodeného, že by sa

v konaní pred súdom, pri zachovaní totožnosti nároku, nemohlo priznať napr. vyššie plnenie ako bolo uplatnené v žiadosti o predbežné prejednanie nároku. V ďalšom dovolateľ poukázal na colné konanie a jeho špecifiká upravené v zák. č. 180/1996 Z.z. so záverom, že colný orgán v danej veci postupoval v rozpore s účelom colného zákona. Dovolateľ sa nestotožnil s prezentovaným názorom odvolacieho súdu, že škoda mohla vzniknúť len zo zadržovania finančných prostriedkov v sume 7 175 197,-- Sk (238 172,90 €) od 6. augusta 1998 do 11. novembra 1999. Poukázal na to, že vznik škody, či už skutočnej alebo ušlého zisku, potvrdili tri nezávislé znalecké organizácie, pričom jedna z nich sa podieľala na vyhotovení listinného dôkazu pripojeného k žalobnému návrhu. Nemôže ostať bez povšimnutia, že aj ďalšie dve súdom pribraté znalecké organizácie skonštatovali v podstate na rovnakých ekonomických základoch vznik skutočnej škody ušlého zisku. Názor odvolacieho súdu o výške spôsobenej škody nekorešponduje ani s § 20 zák. č. 58/1969 Zb. v spojení s ustanovením § 442 Občianskeho zákonníka. Mal za to, že v danej veci bol preukázaný priamy a bezprostredný vzťah príčiny a následku medzi výškou nesprávne vyrúbeného cla a vznikom škody. Dovolateľ tiež vyčítal súdu, že z úradnej povinnosti neposudzoval nárok aj z pohľadu nesprávneho úradného postupu orgánu štátu, o ktorý je možné alternatívne oprieť uplatnený nárok. Navrhol rozsudok odvolacieho súdu v jeho napadnutých výrokoch zrušiť a vec mu vrátiť na ďalšie konanie.

Žalovaná 2/ navrhla dovolanie žalobcu ako nedôvodné zamietnuť.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 10a ods. 1 O.s.p.) po zistení, že dovolanie podal včas účastník konania (§ 240 ods. 1 O.s.p.) pristúpil k riešeniu otázky, či dovolanie smeruje proti výroku rozhodnutia, ktorý možno napadnúť týmto opravným prostriedkom.

Dovoláním možno napadnúť právoplatné rozhodnutia odvolacieho súdu pokiaľ to zákon pripúšťa (§ 236 ods. 1 O.s.p.).

Dovolanie, či už smeruje proti rozsudku alebo proti uzneseniu, je vždy prípustné, ak v konaní došlo k niektorej z procesných vád, ktoré sú taxatívne vymenované v § 237 písm.a/ až g/ O.s.p. Ak je konanie postihnuté niektorou z vád vymenovaných v § 237 O.s.p., možno dovoláním napadnúť aj rozhodnutia vo veciach, v ktorých je inak tento opravný prostriedok neprípustný.

V prejednávanej veci je dovolaním napadnutý rozsudok odvolacieho súdu. Podľa § 238 ods. 1 O.s.p. je dovolanie prípustné proti rozsudku odvolacieho súdu, ktorým bol zmenený rozsudok súdu prvého stupňa vo veci samej. V zmysle § 238 ods. 2 O.s.p. je dovolanie prípustné tiež proti rozsudku, v ktorom sa odvolací súd odchýlil od právneho názoru dovolacieho súdu vysloveného v tejto veci. Podľa § 238 ods. 3 O.s.p. je dovolanie prípustné tiež proti rozsudku odvolacieho súdu, ktorým bol potvrdený rozsudok súdu prvého stupňa, ak odvolací súd vyslovil vo svojom potvrdzujúcom rozsudku, že je dovolanie prípustné, pretože ide o rozhodnutie po právnej stránke zásadného významu, alebo ak ide o potvrdenie rozsudku súdu prvého stupňa, ktorým súd prvého stupňa vo výroku vyslovil neplatnosť zmluvnej podmienky podľa § 153 ods. 3 a 4 O.s.p.

Z obsahu dovolania žalobcu vyplýva, že dovolaním napadol rozsudok krajského súdu jednak vo výroku, ktorým potvrdil rozsudok súdu prvého stupňa vo výroku vo zvyšku žalobu zamietajúcu vo vzťahu k žalovanej 2/, vo výroku, ktorým zmenil rozsudok súdu prvého stupňa tak, že v napadnutej vyhovujúcej, vo vzťahu k žalovanej 2/, v časti nad sumu 20 239 738,10 Sk (671 836,22 €) s 9 % úrokom z omeškania od 1. januára 2005 do zaplatenia žalobu žalobcu zamietol a tiež vo výroku, ktorým odvolací súd rozsudok súdu prvého stupňa v napadnutej vyhovujúcej časti do sumy 20 239 738,10 Sk (671 836,22 €) s 9 % úrokom z omeškania od 1. januára 2005 do zaplatenia, ako aj v časti o trovách konania vo vzťahu k žalovanej 2/ zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

Pri skúmaní prípustnosti dovolania dospel odvolací súd k záveru, že dovolanie je prípustné nielen proti zmeňujúcemu výroku rozsudku odvolacieho súdu (§ 238 ods. 1 O.s.p.), ale aj proti jeho potvrdzujúcemu výroku. V súvislosti so skúmaním prípustnosti dovolania odvolací súd považuje za potrebné uviesť, že pokiaľ odvolací súd v potvrdzujúcom výroku potvrdil rozsudok súdu prvého stupňa v zamietajúcom výroku z celkom iného právneho dôvodu (nedostatok predbežného prerokovania nároku podľa § 9 ods. 1 zák. č. 58/1969 Zb.), potom ho aj v tomto výroku, napriek jeho formálnemu označeniu ako potvrdzujúci, treba považovať za zmeňujúci. Z hľadiska prípustnosti dovolania bol teda rozsudok odvolacieho súdu v označených výrokoch zmeňujúci a dovolanie žalobcu bolo prípustné. Okrem toho však aj v prípade, ak by potvrdzujúci výrok rozsudku odvolacieho súdu mal byť považovaný za potvrdzujúci, nebolo by podľa názoru dovolacieho súdu v súvislosti so skúmaním prípustnosti dovolania v predmetnej veci správne rozlišovať medzi potvrdzujúcim a zmeňujúcim výrokom rozsudku odvolacieho súdu v dôsledku tzv. rozštiepenia nároku a teda

uplatniť rozdielny procesný režim osobitne pokiaľ ide o prípustnosť dovolania proti potvrdzujúcemu výroku a osobitne pokiaľ ide o prípustnosť dovolania proti zmeňujúcemu výroku. Aj napriek rozštiepeniu nároku ide stále o jeden nárok na náhradu škody spôsobenú nezákonným rozhodnutím. V spojitosti s dôsledkami posudzovania otázky predbežného prerokovania nároku v rámci dovolacieho konania by odporovalo zásadám spravodlivého procesu odmietnutie prípustnosti dovolania proti výroku o časti nároku len pre iný procesný režim uplatnený ako následok jeho rozštiepenia.

Občiansky súdny poriadok umožňuje účastníkovi podať dovolanie len z tých dôvodov, ktoré sú taxatívne uvedené v § 241 ods. 2 O.s.p. Dovolanie môže byť podané iba z dôvodov, že a/ v konaní došlo k vadám uvedeným v § 237 O.s.p., b/ konanie je postihnuté inou vadou, ktorá mala za následok nesprávne rozhodnutie vo veci, c/ rozhodnutie spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci. V dovolaní uplatnený dovolací dôvod neposudzuje dovolací súd len podľa toho, ako bol označený, ale podľa jeho obsahu (§ 41 ods. 2 v spojení s § 243c O.s.p.). Dovolací súd je viazaný nielen rozsahom dovolania, ale i v dovolaní uvedenými dovolacími dôvodmi, vrátane ich obsahového vymedzenia.

Žalobca v dovolaní tvrdí, že napadnutý rozsudok odvolacieho súdu spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci (§ 241 ods. 2 písm.c/ O.s.p.). Právnym posúdením je činnosť súdu, pri ktorej zo skutkových zistení vyvodzuje právne závery a aplikuje konkrétnu právnu normu na zistený skutkový stav. O nesprávnu aplikáciu právnych predpisov ide vtedy, ak súd nepoužil správny právny predpis, nesprávne ho ale interpretoval alebo ak zo správnych skutkových záverov vyvodil nesprávne právne závery.

Z hľadiska nesprávnej aplikácie práva dovolateľ namieta najmä nesprávnu a nevhodnú aplikáciu inštitútu predbežného prerokovania nároku.

Podľa § 9 ods. 1 vety prvej zák. č. 58/1969 Zb. nárok na náhradu škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím o väzbe alebo treste je potrebné vopred prerokovať s ústredným orgánom.

Podľa § 10 cit. zákona, ak ústredný orgán neuspokojí nárok poškodeného do šiestich mesiacov odo dňa podania žiadosti, môže sa poškodený domáhať priznania nároku alebo jeho neuspokojenej časti na súde.

Podľa § 11 zák. č. 58/1969 Zb. dohoda o nároku na náhradu škody (§ 9 ods. 1) je prípustná len pri predbežnom prerokovaní tohto nároku alebo v konaní na súde.

V prípade zodpovednosti za škodu spôsobenú nezákonným rozhodnutím alebo rozhodnutím o väzbe a treste je možnosť poškodeného obrátiť sa na súd s príslušnou žalobou podmienená ustanoveniami § 9 – § 11 zák. č. 58/1969 Zb., ktoré vylučujú súdne uplatnenie dotiaľ, kým sa nárok predbežne neprerokuje medzi poškodeným a príslušným ústredným orgánom. Z citovaných ustanovení je potrebné výkladom vyvodit', že zákonodarca inštitútom predbežného prejednávania nároku zamýšľal upraviť neformálny postup ústredného orgánu, ktorý buď požadovaný nárok mimosúdne uspokojí a náhradu poskytne, a tak predíde súdnejmu sporu, alebo náhradu neposkytne. Ak teda príslušný ústredný orgán prizná poškodenému plnú náhradu škody, štát musí nahradiť poškodenému škodu do 6 mesiacov od uplatnenia práva; ak tak neurobí celkom alebo sčasti, môže sa poškodený po uplynutí šesťmesačnej lehoty domáhať priznania práva, resp. jeho neuspokojenej časti, na príslušnom súde. Možno teda uzavrieť, že predbežné uplatnenie práva na náhradu takto vzniknutej škody, je podmienkou, aby toto právo mohlo byť súdom prejednané v občianskom súdnom konaní.

Odvolačný súd správne v dôvodoch svojho rozhodnutia na túto základnú podmienku v súvislosti s uplatnením nároku na náhradu škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím (ako takým) poukazuje.

V prejednávanej veci (čo konštatuje aj odvolací súd), je však nepochybné, že žalobca pred podaním žaloby v súlade s § 9 ods. 1 zák. č. 58/1969 Zb. podal žiadosť na Ministerstvo financií Slovenskej republiky (príslušný ústredný orgán štátu) na predbežné prerokovanie svojho nároku. Žalobca, využijúc svoje dispozičné oprávnenia, ktoré mu Občiansky súdny poriadok priznáva (§ 95 ods. 1 O.s.p. a § 96 ods. 1 O.s.p.), so súhlasom súdu (§ 95 ods. 2 O.s.p.) zmenil návrh (žalobu) na začatie konania (a tiež sčasti vzal žalobu späť), pričom išlo o totožnosť predmetu a základu uplatnených nárokov a tiež subjektov vystupujúcich v právnom vzťahu, keďže doteraz nebolo v konaní spochybnené, že by základ následne uplatnených nárokov nebol určený tými istými skutkovými okolnosťami, ktorými bola zdôvodnená žaloba. Možno tak uzavrieť, že ide o pokračujúci nárok na náhradu škody a preto menenie (rozširovanie) pôvodnej žaloby nemožno už podmieňovať splnením zákonom určenej podmienky (§ 9 ods. 1 veta prvá zák. č. 58/1969 Zb.).

Pokiaľ odvolací súd vychádzal z iného právneho názoru, nemožno ho považovať za správny, a preto bol žalobcom dôvodne uplatnený dovolací dôvod podľa § 241 ods. 2 písm.c/ O.s.p.

Odvolací súd rozsudok súdu prvého stupňa v jeho zamietajúcom výroku potvrdil aj z dôvodu jeho zjavnej neodôvodnenosti. Odvolací súd vyčítal súdu prvého stupňa, že v dôvodoch svojho rozhodnutia náležitým spôsobom neoznačil rozhodnutie colného orgánu, ktoré považoval za nezákonné a v tomto smere iba všeobecne konštatuje, že rozhodnutie Najvyššieho súdu o zrušení rozhodnutia sa stalo právnym základom na uplatnenie škody. Na rozdiel od súdu prvého stupňa odvolací súd za právny základ uplatneného nároku považoval rozhodnutie Colného orgánu N. zo X. zn. X., ktorým bola zamietnutá žiadosť žalobcu na vrátenie nesprávne vyrúbeného cla, ktoré rozhodnutie bolo neskôr príslušným orgánom zrušené. Podľa názoru odvolacieho súdu za predpokladu, že by boli splnené všetky ostatné zákonné podmienky na náhradu škody, za škodu, ktorá mala žalobcovi vzniknúť pred vydaním označeného rozhodnutia nie je možné prihliadnuť. Z odôvodnenia rozhodnutia odvolacieho súdu, pre nedostatok dôvodov však nie je možné posúdiť, o ktoré konkrétne uplatnené nároky žalobcu sa má jednať. Rozhodnutie odvolacieho súdu v tejto časti tak trpí vadou podľa § 241 ods. 2 písm.b/ O.s.p. Dovolací súd preto rozsudok odvolacieho súdu v potvrdzujúcom a zmeňujúcom výroku pre nesprávne právne posúdenie a inú vadu zrušil a vec mu vrátil v rozsahu zrušenia na ďalšie konanie (§ 243b ods. 1, 3 O.s.p.).

Dovolanie žalobcu smeruje aj proti výroku rozsudku odvolacieho súdu, ktorým rozsudok súdu prvého stupňa v napadnutej vyhovujúcej časti do sumy 20 239 738,10 Sk (671 836,22 €) s 9 % úrokom z omeškania od 1. januára 2005 do zaplatenia ako aj v časti o trovách konania vo vzťahu k žalovanej 2/ zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

V prvom rade dovolací súd poukazuje na to, že pokiaľ odvolací súd ruší rozhodnutie súdu prvého stupňa, jeho rozhodnutie má formu uznesenia (§ 223 O.s.p.).

Dovolanie proti uzneseniu je prípustné, ak je ním napadnuté zmeňujúce uznesenie odvolacieho súdu (§ 239 ods. 1 písm.a/ O.s.p.) alebo ak odvolací súd rozhodoval vo veci postúpenia návrhu Súdnemu dvoru Európskych spoločností na zaujatie stanoviska (§ 239 ods. 1 písm.b/ veta prvá O.s.p.). Podľa § 239 ods. 2 O.s.p. je dovolanie prípustné tiež proti uzneseniu odvolacieho súdu, ktorým bolo potvrdené uznesenie súdu prvého stupňa, ak a/ odvolací súd vyslovil vo svojom potvrdzujúcom uznesení, že je dovolanie prípustné,

pretože ide o rozhodnutie po právnej stránke zásadného významu, b/ ide o uznesenie o návrhu na zastavenie výkonu rozhodnutia na podklade cudzozemského rozhodnutia, c/ ide o uznesenie o uznaní (neuznaní) cudzieho rozhodnutia alebo o jeho vyhlásení za vykonateľné (nevykonateľné) na území Slovenskej republiky.

V danom prípade dovolanie smeruje proti uzneseniu, ktoré nevykazuje znaky ani jedného z uznesení uvedených v ustanoveniach vymenovaných vyššie, proti ktorým je dovolanie prípustné. Vzhľadom na to by prípustnosť dovolania žalobcu prichádzala do úvahy len v prípade výskytu niektorej z vád uvedených v ustanovení § 237 O.s.p. Dovolací súd však nezistil, že by prípustnosť dovolania bolo možné vyvodiť z uvedeného ustanovenia, preto v označenom výroku dovolací súd odmietol dovolanie žalobcu podľa § 243b ods. 5 O.s.p. v spojení s § 218 ods. 1 písm.c/ O.s.p. ako smerujúce proti rozhodnutiu, ktoré nemožno napadnúť týmto opravným prostriedkom.

V novom rozhodnutí rozhodne súd aj o trovách dovolacieho konania (§ 243d ods. 1 O.s.p.).

P o u č e n i e : Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 23. septembra 2010

JUDr. Eva Sakálová, v.r.
predsedníčka senátu

Za správnosť vyhotovenia : Jarmila Uhlířová